

Ivan Diviš

Obelst
Přece jen...
Průvan

Cherm

Praha 2006

Vychází s laskavou podporou Ministerstva
kultury České republiky a za přispění
Nadace Český literární fond

© Ivan Diviš – dědicové, 2006
© Cherm, 2006
Illustrations © Jana Majcherová, 2006
ISBN 80-86370-26-7

Obelst

Praha 1953

Čechy – Bavorsko
(1968/69 – 1973)

Konec světa

Praha 1953

Konec světa

V hale Wilsonova nádraží navezen popel a rmut do výšky dvou metrů. Rozeznáme tu popel od Kostřína, z Nagasaki i Varšavy, z Hloubětína, Radlic i ze Střížkova. Tolik popela, že z ulice do haly se vchází po zvlášť přistavených, vyšlapaných, olejem nasáklých schůdcích. V těchto, místy ještě teplých forách drobounkého, suchého a sypkého popela žhavě rudnou kousky neshořených uhlů, prolézají staré papíry, zívají vyhozené úřední fascikly, otvírají pozeráky prázdné konzervy s orezlými okraji, válejí se roztrhané ponožky, celé zakázané knihovny, žloutnou zde pásovci knižních hřbetů, po nichž se to s gustem, chrustavě šlape. Kopule haly je odshůry dolů ověšena vysvědčeními z obecných, středních a vysokých škol, reverzy, výpisy z matrik, katalogovými lístky, mzdovými kartami, lékařskými parere, zatykači, trestními oznámeními, vstupenkami do kin, varieté a sle-

pých tygrů, propustkami, dovolenkami, fotkami pin-ups, jakož i fakturami.

Je listopad, kolem dvacátého, venku mokře sněží. Halu vytápí jediné topné těleso, jež naopak tolik sálá, že každého přiblíživšího se zimomrálka popálí. Zvenčí sem fujavě táhne, vítr povívá všemi těmi nástrojnými a nástěnnými debilitami, takže halu prostupuje setrvalé, odnikud nikam vlnění.

Pokladny změnilly své někdejší orientační nápisy. Napravo, nad první a druhou pokladnou, které sloužily provozu na Liberec, přibíli ceduli s uklohněnými nápisy LÁSKA a SPRAVEDLNOST. U dalších dvou, kdysi určených pro směry na Slovensko, oznamuje cedule UMĚNÍ a FILOSOFII, naproti čtveřice pokladen štítky s nápisy SVOBODA, REVOLUCE, TRVÁNÍ, VĚRNOST V ÚDĚLU a podobnými obecnostmi. Prostory za přepážkami jsou neumety, plny hadrů, kondomů a pavoučů, kovové pořadníkové lišty ale přeplněny připravenými jízdenkami. Úřední stoly opuštěny nakvap a naráz. Válež se po nich kance-

lářské potřeby, razítka, okousané tužky, radýrky a maskoty desperátních úřednic. Na stole za přepážkou SPRAVEDLNOST leží rozpečetěný telegram, na němž lze zdálky ještě přelustit: JSEM NA POCHODU ALE NEPRIJEDU ZACHVAT UREMIE KAREL.

Vše připraveno k hostině. Symposion předpjatého betonu. Tabuli tvoří rozložitá podkova, sestavená z množství restauračních a káfiřenských stolků, vše běžného typu. Stolky k sobě nedbale sražený, bez ubrusů, se zaschlými mapkami pivních slitek, s oním penetrujícím TEPLE ZAPLIVÁNO. Nohy stolků zabořeny asi decimetr do popela. Opřete-li se lokty, nohy se měkce neslyšně propadávají.

Do vylidněné a již odsouzené Prahy pištivě, pisklavě, hekticky se sjíždějí poslední vlaky ze všech končin. V kufrech staršinů, aktovkách pověřenců, sítěných taškách, v kabelkách z viks-lajvantu nebo jen po kapsách prodřených zimníků těch řídce vystoupivších na zledovatělé peróny nacházíme láhve s destiláty. Jsou to panče, dokonalé pobljóny. Okamžitě po vstupu

do haly zbavují příchozí láhve zábalů, strhnou viněty, odzátkují a obsah vylijí do aluminiové nádrže nad otevřeným žáradištěm. Pan Kdosi šťourá dlouhým pohrabáčem. Špinavé jiskry dosedají do popela.

Nikam se odtud nelze dovolat. Zasrané telefoný! ale ten vulgární postesk je směšný. Sestra, která náhodou přežila z nádražního personálu, chová dosud v příruční brašně smotek fáče, nůžky a šnečka zaschlého leukoplastu. Nádhera. Dráty přestřihány, doprava po měsíce zhroucena, svítí se zde sotva třemi docházejícími zlodějkami, pošta a telegraf prorezávají trávou, nikdo z příchozích se nepoptávejte po komunikativě jakéhokoli druhu, postupu či právní instanci. To jsou bagately pod sesutou a napříč naprasklou fošnou entropie. Většina, jak si všímám, má cigarety. Šetřte jimi, bobánkové!

V hale rušno. Odhadem na sto, sto padesát bytostí. Jeden druhého zná, ale právě tak nezná. Za hodinu bude problém známosti či cizoty setřen líhem. Po levé straně hodovního

prostoru se jak vrány sesedají mí dávno zesnulí spolužáci, Jiří B., Milan G., bratranec A., zahynulý o náletu na Lipsko, Gustík K., ubitý na pochodu smrti z Buchenwaldu, dále tam vidím suspektně se světem se rozžehnavšího ministra Jana M., jsou tam básníci František H., Konstantin B., Mario K., vojín Kuracino, svobodník K., s otevřenou brašnou od pistole, napravo rozeznávám nahloučeninu tváří, Aloise K., právníka z UH, inženýra C., zahynulé kamarády z fakulty, je tu DP, ano, noetický nihilism, Jiří O., Hanuš B., mrtví z revoluce 45, je tu Hanuš F., dosud se žlutou hvězdou na zimníku, překrytou školní brašnou, stále tu ruku křečovitě drží na hvězdě, mé vlasy pomalounku vstávejte, jste tu všichni? Na první pohled, auf den ersten Anblick, jsou ti odešli v dobrém stavu, vyživení, podsadití, v sobě nalezlí, suverénní. Jejich chování bych zdárněji neopsal nežli co směsici spočinulé vědoucnosti, trpkého, trnkově zbarveného klidu a nervózní pobavenosti, spájené s obavnou vytržeností, rozmlouvají-li náhodou s osobami živými. Mezi

sebou pak vedou přitlumený, rozšafný hovor, v něhož občas zaklokotají slabiky KLA a GLU. Pokud jsem pro jinou roztržitost v tomto směru vůbec naslouchal, dosvědčil bych, že jsem nabyl dojmu, že jejich jazyk se zdál zcela postrádati sykavky a co do větných členů že byla méně frekventována adjektiva ve prospěch substantiv a sloves.

První se zdá být podnapilá jedna známější rodina. Její představitel (ostatním tvrdí, že takto je podroušen poprvé v životě) poskakuje cvičeneckými pohyby v dlouhých podvlékačkách a líbá všem přítomným ženám ruce se servilním doslovcem – Celíbám. V levé ruce třímá natrčený růžový pukét. Jeho manželka se pokouší zazpívat své starší sestře pieču ze Závišových písní, ale stěžuje si na pokleslý hlas. Vidím i zpovzdálí jednoho daleko mladšího člena této skupinky, jak jakýmsi kolkem místo malířským štětcem maluje na kus hobry idol věčné fajfky, uštěďruje si přitom notné přířhyky z alkoholické směsi v nádrži a odporně přitom pokašlává. Jeho žena zřejmě, v živém zá-

předu opodál, klade před sebe půvabně sošenou nohu po způsobu amerických mondén, ale protože je již pod párou, valně se jí tento eroticky zamýšlený úkrok i úskok nedaří. Časoprostor se smeká do žlábků. Občas kdosi zakvedlá hrdlem a vyplivne zkomoleninu à la LEBRÉ, LEBRÉ.

Je jedenáct dopoledne, bujará to hodina Předpeklí. Jak všichni zeřasnatěli v nejhybnějším proudu! Jak zabydlení v budkách zvuků! Asi na sedmou večerní je nahlášen výbuch a pak ihned následuje Último Júzgmento. Pokud jsme zaslechli, je v přípravné permanenci závratná administrativa, takže nazítří kolem třetí zrána má být definitivně zakončeno třibení se všemi příslušnými záznamnými úkony odměn i trestů do osobních karet. Ale jak sem dojede ta banda vypráskaná? Jak se sem dovalí to hejno inkoustů? To přenechávám koňovi.

Na opozdilce se ze zásady nebere zřetel. Basta fidli, mozek na zdi! Basta, Giovanna! Kdo se bude od této chvíle do pěti minut poflinkávat před vchodem, bude zbit a ponechán

na dlažbě supům. Vážený pane dveřníku, uzamkněte konečně vchody! Hněte sebou, milosti! Dveřník, bradatý P., je zavírá s dlaždičskými nadávkami a zřejmou námahou, ne a ne je dovést pro popel, hrnoucí se ven skulinami postranic a kolem veřejí. Konečně se mu to ale zdařilo, teď jsme hermetika, škvírami vrat je ale přec jen na mnoha místech znát rozbitou ulici a v pozadí vyhořelé sady před nádražím. Fuje sem drsná zimavina.

Začíná se tedy pitka? Pitečka, pravíte? A do života! Kde tlí naše dávná radost? Stenograf, časoměřič, tlumočnick, kádrovák, jakož i úřední denuciant jsou připraveni s hokejkami v jedné z turniketových budek. Tvoří i zde, což je s podivem, skupinu opovrženou. Jenže svět až za hrob uplatňuje své nároky. Pro utržený knoflík nechá padnout třeba velkou věc. Byl jsi arcivévoda, prosím, máš mít katafalk, ale pouhá hraběnka Chotková? Ryc s tebou na podlahu, i s tou bednou! Poryvem fukěře se ze stropu občas urve potvrzenka nebo účet a neklidně krouživými drahami se snáší dopro-

střed spuštění. Hoj ryc koza kozina! Elá hop!

Daj nám syra, gazdina! Krpce vyletují! Kdeže moje gusle! Všichni odkládají svůj civilní hábit a za mnohého smíchu i divení se obtáčejí v organtýnové roucho na tělo bezpodmínečně nahé. Že bude zima? Aber wo! Ale totoť. Jaké to tvary! Jaká prsná, ramenatá, snědě ojiněná krása! Na nohy si všichni, muži ženy, obouvají zlaté antické opánky, hřejíce si podešve o teplý popel. Třináct kaštanů za korunu! Sám si přidržuji na hlavě, zřejmě na odlišenou, červenou vlněnou čepičku, přepletenou z dávného svetru a na nohách se pyšním lyžařskými botami s lyžemi. Křápy! Tučňák z mysu Decepción. To odlišení přetrpce snáším, u bot je špatný zářez, jsou to obyčejné turistické bagančáky a úpravu na lyžařské boty prováděl nějaký prťák, takže vázání lyží, z dob tak Erika Rudovouse, nedrží, co chvíli se sesmeká a lyže se stácejí bočité nežádoucím směrem s překříženými špicemi. Ten obludný štorch a zpícnutý ještěř! I tady zaskakován tisícerými pohledy, rohován úsměšky, štváné zvíře, kádrován skrze hlezennou kost

a těžký porod, pohublý, s alergickou pupínkatou pleť v obličejí, světle kaštanových, básnický rozevlátých vlasů, do pytle! s očima zanícenými od neustálého pomhourávání do lejster, drbaje se na zádech i na podbřišku, to budou filcky! s padajícími lyžemi a pohlavíčkem scvrklým, zdravím se s desítkami známých. Jaká robota! Proč máš ty lyže? a Co to máš za čepičku?, na kterážto tázání nenacházím v celém širém světě vhodnou odpověď. S výjimkou dvou tří se nikdo právě takhle neopomine zeptat. Můj ústroj je ovšem nejvyšší zákonitý, celá moje výbava, ta koňská nátura zbouchnutá buldokem se sloními boltci, mně byla nadto již před léty pořadatelstvem hostiny přidělena – tak jaképak copak? A co a kerak?

Nejdřív si připíjím s evidentně mrtvými. Alkohol mi ale nechutná, ta čirá látka arabská. Odpovídám na ploché otázky: Kdys maturoval? Máš doktorát? A kdypak ses vlastně oženil? Podivno, přitom mně právě tito odbytí připadají nejživotnější ze všech. Jakpak se asi budou tázat živí? To bude teprve to pravé oře-

chové! Jenže k tomu nedošlo pro další události.

Před nádržní halou náhle, s nesnesitelným škvřčivým zákvilem brzd, jak těsně předchází havárce, zastavuje otlučené, svinibrodskou zelení natřené auto, vejtraska jakási, naložená pod nebe fúrou slisovaného sena. Halda je s nejvyšší nedbalostí převázána papírovými motouzy, které co chvíli praskají. Jakmile auto přistálo, prochvěl mnou slaboproudově pocit přiškrcenosti a současně psiho těšení. A to už z budky vylézá, vždyť je také nejvyšší čas, za pět minut máme dokonalé utrum a sklapne na věky, moje snoubenka S. V průvodu dvou, odtud je to znát, již podnapilých šoférů. Vybavuje se mi slovo Kramfleky. Moje milá si sedá značně daleko ode mne, ostatně těžko určit v jaké vzdálenosti, neboť neustále přecházím z místa na místo, ale v tomto okamžiku až na druhý konec hodovního prostoru, a zdá se být hluboce zabrána v hovor se svými průvodci. Jeden z nich, teď to lze určit najisto, je už na motyku. V pravidelných občasech mumlavě vy-

křikuje: Pane šiditel! Pane šiditel, čest práci! Čest! Náhle klade hlavu na ruce, a ten ráz usíná. Snoubenka si teprve teď, jakoby ze sna, připomíná mou přítomnost, právě jsem se nanovo zapletl lyžemi do noh stolků a cloumavě se snažím vytrhnout. Zachycuji snoubenčin, jak blyštivou kudlu nenávislný pohled. Přes hlavy hodovníků mi hází balíček. Lapám jej, zimou kyanotickými prsty obtížně strhují mastný papír a nalézám uvnitř karbanátek, zabalený do průklepu jedné své básně. Její první verše: JEDNA ZA DRUHOU LEGENDY... Dále jsou v balíčku špiténka udrobeného čaje a skrojek chleba. Kus průklepu veršů je odtržen a při okraji textu načáráno: NEPŘIŠLA MI VRANKA! JAK TO UŽIVÍME? KDY ŽE TO MÁ SPADNOUT?

Chce se mi neodbytně močit. Náhle, šťasten (nebýt toho nutkání), vzpomínám si na dlouho do podvědomí zasunutá slova písně – jako že už zpívám: ...vzrušeně stojíme / nad tvojím tělem / život tvůj veliký / uprchl čelem! / Úkol je veliký / život je malý / ó karibú, ó karibú...

V bílém organtýnu, podetnutý albatros nebo vykulkovaný tučňák, klapaje lyžemi, poskakují po studených kachlech chodbičky na nádražní pisoár.

Zde objevuji dvě na mne čekající děvčátka, plná výsměšné chtivosti, pěkně rostlá a boubelatá, jednu v červených, druhou ve světlemodrých šatečkách. MY VÍME, MY VÍME, chtějí se mi jedna přes druhou do tváře. Nechápu, co to štěbetají. Zdá se, že děti nemají na mysli bombu, že se jen škodolibě radují z mé situace, kterou odhaluji teprve teď, jak totiž přes lyže do žlábků vykonám potřebu? Přítomnost dětí nedovoluje, abych si odlehčil. Zmocňují se mne nevýslovné rozpaky, jdou na mne mrákoty (jak by zdůraznil jeden z mých předků). Odkudsi třesne revolverová ranka, a děti zaplašuje.

Po chvíli se zahřát vracím a vidím ku své libosti, že zábava je v proudu. Přistupuje ke mně můj před léty zesnulý strýc V. s vinnou násoskou, jaké moravští Slováci užívají ke koštěrské sondě. Dřív než stačím promluvit, pozvedá

obratně ruku, nalévá mně curůčkem do sklenky od hořčice a říká: Napij se, milý můj, to je prvňák, ten si lišky sedláci schovávají jen pro sebe! Usmívám se na děkvných rozpacích a náhle cítím, že jsem definitivně ztratil jednu z lyží. Takto poloopěšalý, neúplný, jsem ještě neobratnější. Ptám se strýce: Strýče, jak je u Vás? Myslím, jak je TAM? Strýc si v odpověď s překotným chvatem vyjímá napřed levou, pak pravou očnici a s takto vysleplou tváří odpovídá: Práce pořád dost! Je to jak na špatně organizované, předem nezajištěné brigádě. První dny jsme ani pořádně do úst nevzali, fasovali jsme jakýsi eintopf, řídkou bramboračku. Šlo o zřejmý omyl, ale v poslední době, jak jsem slyšel, se podobná nedopatření dala houfně. Abys rozuměl, existuje zásvěti několik, naše bylo nepříslušné, nakonec to spravili, ale stejně se očekává reorganizace. Cestu tam jsem neměl špatnou, v kupě jsem se srazil s jistým Richardem W., prý od pera, a tebe znal. Jinak z něho vylezlo, že je vášnivý filatelista, stěžoval si na ulcus, ale promiň,

musím už běžet, míval jsem tě vždycky rád!
Tak Salve!

Hovadsky mne bolí hlava, sháním v organitýnu sedolor, ale kde!, padám, i druhá lyže se sesmekává, je tak líp, budu se moci alespoň částečně zkomponovat spánkem, který přichází i nepřichází. *Tormentum insomniae. This golden dew of sleep...* a do podobného blábolu jsem pozvedán dvojicí paží, mráкотně vzhlížím a poznávám Annu K., která ke mně horce šeptá: „Milovala jsem tě kdysi nesmírně, chtěla jsem naveskrz poznat celý tvůj život, ale věříš, že bych dnes ani neodpověděla na tvůj dopis, i kdybys nějaký poslal? Ostatně by ani nedošel, k nám na ves nedoručují. Musíme na poštu až do Boleslavi. Jenže jak jít pro poštu, když jsem napořád připoutána k dětem? Nehledě už, co s nimi bude teď?“

Společnosti náhle chybějí zápalky, nikdo je nemá. Pro takovou nicotnost propuká na druhém konci stolu rvačka, v houfu rváčů rozpoznávám černou kšticí básníka M., mává mou ztracenou lyží (špice je potřísněna bramborá-

kem), a volá: A když přátelství, tak na celý život, a ne na rok, na dva! Obrací se k topnému tělesu, u kterého se teď, jak vidím, tísní skupina bývalých nakladatelů. Básník křičí: Pane šéf! Odedneška mohu být bez vás! Tohle jsme si neujednali!

Okny haly je na ulici vidět bizarní výjev: těžký tahoun, percheron bez kopyt, bolestivě našlapuje na rovně seříznuté pahýly, vleka za sebou k postrojům rozedřeným lanem přivázaný kmen. Asi uprostřed kmene leží řemeny přivázaný muž, v zimníku, má zavřené oči, v promodralých rtech retko. Ten muž je mrtev, vím, ale kdo jsou vrazi, kteří mu k ošálení světa kdesi daleko odtud vložili do úst hořící cigaretu? Vrávorám od okna. Zrak padá na hodinky. Budou dvě! Pouhých pět hodin, jak nesnesitelně matou člověka, který v posledních chvílích hledá soudy! Přemožen zmatkem, musím si sednout na nejbližší židli, zachvacuje mne lítost, že se ocitám tady, že jsem se dostavil, že jsem se dal oblafnout. Ale vždyť jsem byl dovedčen v řetězech!

Co si nyní počít s vakuem ve vývěvě? Překračuji koitující dvojice, někdo chroptí: GEORGUS, EQUITUM PATRONUS! a IN TEMPESTATE SECURITAS! Vrávorám podél podkovy k místu, kde, výskajíc, sedí S. s roztrženým, teprve nedávno zakoupeným červenožlutým svetrem. Vyhrnuje si sukně nad broskvová kolena a vykřikuje: TEN SE VYZNÁ, LUMP! TEN ASI UMÍ ZVLÁDNOUT ŽENU! S odporem konstatuji, že se do mé nenávisti vtírá uspokojení. Přistupuji ke snoubence, беру ji něžně i rozechvěle za ramena, a přes svůj odpor říkám: S., to jsem já! Nepřebrales? Ona na mne odspodu hledí, nic neodpovídá, jako nikdy nic neodpověděla. Tu navždy bych chtěl zničit tuto tvář, znicovat ji nožem, aby nebyla, aby nebyla nikdy byla, rozpoltit ji vedví jak zévu obrovskou. Znovu naléhám: Nepoznáváš mne? To jsem já! Což skutečně není pomoci? Tu se má znejmilejší rozpomíná, prudce jí obživne tvář, naskočí jí hektické fleky a vyskočí: Lenin to prej myslel dobře! Načež, odstrkujíc několik nápadníků,

kteří za námi vyformovali vilnou besídku ze spleteniny údů, ramen, poprsí a vykulených očí, chvatně pokračuje: Taky musíme schrstit advokáta, ale muskýho, ne ženskou, ta by byla proti mně zaujatá, ten chlápek nám poradí, jestli bych za tebou nemohla jen tak, se dvěma kufry! A nezapřisahej se mi! V nebi nemaj rum! – Zděšeně koktám: Jakej Lenin? S čím se smířit? Jakej rum v nebi?, ale snoubenka se sklání, vlhce mne líbá na boltec a kdyby se svět v příštím okamžiku proměnil v páru, ten poli-bek smiřuje vše...

Znovu vrazil do halové prostory studenec, zvedl ze stěn a ze stropu chuchvaly papíru, desítky a stovky se jich snašejí k zemi, na okamžik vzniká dojem téměř libý, libý jak v počátcích surrealismu. Venku se rozzuřila vichřice, počasí se evidentně zhoršilo, je to na draka. Na chvíli vichřice rozehnal mraky, takže dala prosvitnout maličkému slunci, které vysílá kosé paprsky, stínající hlavy hoduujícím. S temným žuchnutím padá na prsa větru hora sena z vozu, v němž přibyla má nevěsta. Máme čtyři

hodiny. Parkovou cestou, kterou je vidět přivřenými vraty, přichází sem vzosná postava, zdá se, že mužská, doprovázená chlapem v černé uniformě. Postava si přidržuje vlající roucho. Oba přicházející, opření větru jak skále, přebroďují ulici, už se boří rozevlátým senem, už prorazili, už stojí ve vratech haly. Úřední denunciant s kádrovákem vybíhají vstříc dvěma neplánovaným pozdním hostům, ale kloužou po olejové kalužince, zbyví na zříceném torzu jakési kachlové stěny, a padají. Nový host si mezitím v závětrí poopravuje vlas, jeho průvodce se usmívá zdárně překonané námaze, utahuje si opasek, dohodu a posouvá na opasku pistoli. Ukazuje svému svěřenci do čela a středu již rozvalené hostiny, přímo do rozvráceného chumlu hýřilů. Teprve teď hosta poznávám, se srdcem ještě rozbušeným milostným hovorem. Musím doznat: jak svěží zůstává!

Zdá se, že i ostatní již toho muže poznali. Všech se zmocňuje zbabělý, nepopsatelný strach. Po krysím zalézají kam se dá, víří po-

pel, navzájem se srážejí, schovávají se jak marionety do turniketových kójí, milenci se od sebe v náhlém zhnusení odtrhují, ženy s pištěním prchají chodbami, všichni se zaplétají do organtýnů a padají jeden přes druhého. Příchozí klidně stojí, zas po všech těch eónech v původní určenosti, opuštěn jak strom v poušti, a slabě gestuje rukama na znamení, aby se přítomní uklidnili. Nedůvěřivě, krok sun krok, připraveni k výstřelu, plíživými přískoky se tisíckrát oklamání navracejí na místa. Kdosi již přistrkuje dvojici židli, se hřbetem devotně ohnutým, kdosi nalévá průvodci hosta do kalíšku průhledné kořalky. Ten do sebe sklenku obrací, ale vzápětí dodává, že je to dnes jeho první poslední, víc že nesmí. Je průvodcem pacienta, který před hodinou podepsal revers. Až bude po všem, dá si do fafáku, ale teď prr! On nanovo důstojně nabádá ke klidu. Všichni se konečně jakžtakž sesedli, hostiště i podlahy vyhlížejí jak ústupové cesty z front. Kruh posluchačů visí na jeho ústech. Nevím, jakým dostrkem jsem se octl jemu po pravici,

já lotr jsem se sem prodral nebo byl prostě zanesen zmateným shlukem a vzápětí naprosto poprvé v životě pociťuji, že o sobě svobodně rozhoduji. Zaplaven k neunešení líbezným ozónem, pláči, už pláči hrkavě a zmítavě, konečně proud slzí odplavuje centy, konečně srdce zpívá volně jak v hodinu prvoposlední, prsto hrůz. On se ke mně úsměvně obrací: Cože tolik pláčeš? Chceš mně snad něco svěřit?

Tahám ho rozčileně za rukáv, takže jej maně svlékám dopůl těla, a pod bubnovou palbou všech těch oslepených očí mu napřed šeptem, ale pak už bez sebe do únavy opakuji: Věříš, že já samojediný nejsem vůbec překvapen, že se dostavuješ, žes to ty, a žes právě zde?! Náhle v závratí zahlédám snoubenku, jsme si nyní blízko, sedí naproti nám dvěma úžasně zmenšená, a s buclatými dlaněmi na kolenou a s očima zledovatělýma na mne syčí: Nešaškuj! Nešaškuj pořád, srabe!

Tato poznámka rozesmála ztuhlý kruh, klešám do židle pokryt studeným potem, on si urovnává roucho a znovu žádá o klid. Mezi-

tím mně jeho průvodce poskytuje nenáročné sedativum. Mechanicky polykám. Konečně se host dostává ke slovu. Do ztišeného vroucího kotle promlouvá lahodným hlasem: PŘÁTELÉ, NEBOJTE SE! JSEM S VÁMI. VÝBUCH JE DOSUD NEJVĚTŠÍM, ALE ŘÁDNĚ NAPLÁNOVANÝM EXPERIMENTEM OKRAJOVÝCH OBLASTÍ HMOTY A DUCHA. VÍTE DOBŘE, ŽE TO, CO JSTE POKLÁDALI ZA CESTY, JSOU SLEPÉ ULIČKY, MINULOST JE VŽDY PROPAST VINY, ALE NESNÁŠÍM JEDINCE, KTERÍ SE PO ROZPOZNÁNÍ BĚŽNÝCH CHYB TLUKOU V PRSA A HYSTERICKY SI RVOU VLASY. JE TŘEBA SETRVÁVAT V ÚDĚLU A V DOBRÉ VŮLI VIDĚT BUDOUCNOST. Nezadržitelným proudem se po tomto sdělení rozlila na všechny strany znovu uvolněná zábava. Kdo zodpoví otázky, nyní zneviditelněné hvězdy? Kdo shrkne mezihvězdný prach v surový rubín? Proč tu náhle sedí on jak prostřed svých, popíjí koflík horkého čaje, proč k nám zahovořil jak lepší partajní řečník? Co nej-

demokratičtěji se naklání hned na tu, hned na onu stranu, jeho rty ševlí v perlivých obdobích rozboru vzdorujících souvětí, náhle si všímám, že mu na pravičce chybějí články prstů, a to u palce a ukazováku. Velmi už unaven, se k němu nakláním a ptám se: Kde sis ublížil, Pane?

On se na mne lehce směje, hladí mne po vlasech, jsem jako přenepatrná, stádná ovečka, uklidňuje mne: Ale prosím tě! Stavíme nahoře ve Střešovicích králíkárny! Víš sám, uspěchat nemůžeš nic, nešikovný maso musí pryč, stalo se mi to, jsou to necelé tři měsíce, to je vod cirkulárky...

(Prosinec 1953)

Obelst

**Čechy – Bavorsko
(1968/69 – 1973)**

Despocie

Despocie ovládá časování:
zná jen tvary Utloukala jsem
Utloukám Utloukat budu.
Despocie přesně rozlišuje:
muže s potrhým výrazem i roztrhanými
vnitřnostmi
jednostejně povápní zapomněním.
Despocie je pokroková: dokračuje nejtíž,
právě když se podělává,
je dočasná: trvá už pomalu věčně,
vyzná se v nejmodernějších zbraních:
zasívá obušky, oře bumerangem,
i dopadne to s ní dobře:
sopka zachrlí jednou za století,
pohřbí tři kultury
a pak zapře i nicotu.

(I)

Ledová duše doby
Totální ožebračenost
Syté lidstvo montuje protézy
Milenci zastudena řezou svá těla
Druh druhu ohmatává jehlou
smočenou v kurare

(II)

Jsem toho svědkem, a kdybych to neřekl,
syn by mně naplil do očí a zkažen by byl
ten vyměřený zbytek času.
Jsem toho svědkem a s vámi to platím,
jakože myslím už jen na Boha.
Jsem toho svědkem a nebažím po pomstě,
musel bych se zbláznit a pěstovat ji
a zbytek duše, popsáný ikstou verzí
    pokusy o smír,
roztrhat na kousky.
Jenže jsem toho svědkem, takže původně
    jednotlivý člověk
událostmi byl rozštěpen na pijáka v hadrech
a směřovače ke světlu,
toho, který jednou rukou přijímaje dar,
druhou je hotov mrštit kámen.
Jsem toho svědkem, všech těch běsů,
jakože možnost změny či nezměnitelnosti
jsou mimo můj dosah.

(III)

Zmíněný ještě žije a ty kurvy by po něm mohly –
Měl obrovskou knihovnu, Josepha Surina,
Eckharta
Böhma, mystiku katolickou protestantskou,
indickou hermetiku, kompletní Blawatskou.
Knihy půjčoval, někdo ho práskl.
Vnitřáci zabavili knihovnu a po výstupu z trestu
mu jeden vajgl s vajglem v hubě řekl:
Ale pane! Ale jděte prosím vás! Knihovna
je ovšem vaším majetkem!
Jenže bude až na vaše dožití deponována u nás.
Kdybyste si snad chtěl stěžovat,
postaráme se, aby vám zkrátili důchod.

(IV)

Měl postel na společné cele Druhé obložení
Trpěl nespavostí a dusnem
Jindy hermeticky zabouchlá okénka dnes
náhodou vypadla
to patrně Gabrielův umělý chrup
Vnikalo trochu svěžího vzduchu a ranního slunce
Na pankráckém dvoře v provozu dvě šibenice
Popravy začínaly ve tři čtvrti na čtyři ráno
Takže slyšel vše
Od hlášení zahajovacího přes zádrhel oprátky
do hlášení konečného
Rolník Z. K. umíral ve smyčce pět minut.

(V)

Před půlí července šedesátosm
pukla napříč mísa, již nám dvacet věků podával
Řím.

Houslové boky, netknutě po tři roky visící nad
zárubní,
rozlétly se
a s lupnutím a třeskem
přistály mezi ořechy na zbičované podlahu.
Ještě než byl do domu dodán dědův dalekohled,
vnuk
prostým okem pozoroval jednu nízkoobzorovou
hvězdu
kuplířsky přivřeně víčko vesmíru bez pochvy
i meče,
takže dokonce idioti, co se odjakživo vysmívali
znamením,
jeden po druhém zmlkali.

Šestnáctého toho měsíce se oběsila Salomé
na švihadle ze silonu a zničila tisíc obrazů.

Pozůstalí potkali na ulici cvikr bez muže:
opřel se o nádobu na odpadky: nevlili jste mi
naději,
rytířové, to tedy nevlili!
Do jednoho měsíce ode všech těch předtaktí
byla zem, plná rubínů a euforie,
přepadena v noci z pěti nesvětových stran.
Svatý Martin bloumal mezi tatarskými pancéři
a jeho otec zazoufal.
Hořely kolejnice. Před libereckou radnicí
postřílena matka i s kojencem v kočárku,
vlajky přikrývaly krev a krev vlajky.
A opět šik hrdin, hrdin outlých,
opřen o zeď prozření pozdna.
A opět ten kontinent, přemísťující stáda po své
nicotě,
po půlstoletí vraždovlády opatřiv lovcům jelenů
místo kůže železnou postel,
podstrčil lovcům hvězd napřed kytku mečíků
pak smlouvu jako cár
a pak zločin co milost.
Spád na spád přepadal vodopád.
Pustá žatva hnila na dlani Boha.

Přicházel advent, bolesti naše spojená,
jenže hvězda nade chlévem byla z flitru.
Sršela šalbou, jesle nehřály.
Samá ne. Ano tělo v Punkvě.
Pak zemřel otec. Zvracel z mozku
a pohyboval víčky zatěžkanými kamením.
Ano, zlíbal jsem ho na tvář i zulíbal mu ruce,
na které svítily dva safíry Indie
a rubín Nejsvětějšího Srdce.
Zase jsem jí byl zaskočen,
takže snad skutečně mají pravdu národy severu,
jestliže tam smrt je rodu mužského.

A to byli ještě tak drzí, že na Silvestra
pálili rachejtle uflusnými sliby
a cunt k nim ulepili ze slimejších slin.
A pak byli tak sprostí, že nachcali
do živého ohně
močí, zoctovatělou nakládáním bolševismem.
A byli tak odporní, že nezavřeli tlamy
a tlemili se jimi před pomníkem tesaným
z matek.

Ale takto drzí sprostí a odporní byli odjakživa.
Skončil nedobrý rok a historie nás pomstí,
pomstít nás musí.
Jakože řekl: láska a nenávisť?
To je nepřesně!
Existuje jen láska
a pak láska zhrzená, sadismem zbičovaná,
jakožto klima nenávisť.
Tak je to přesně, a proto se dočkáme.

(VI)

Byli jste to vy, kdo ve hřbetě roztrhli Písmo
a mysleli si, že je tím zrušíte.
Byli jste to vy, kdo zatahovali honičky na kněze,
svlékali je donaha v uranových senkruvnách,
po koupelnách ubíjeli hadicemi
a mysleli si přitom,
že tím znectíte jejich kříž osobní
a obecný katolický roztrháte.
Jen jste jej osázeli dalšími démanty,
jenže ony osvěcují
od vás odvrácenou tvář kosmu.
Vy jste to byli, kdo vypalovali oči matek
a ještě do těch olovených důlků naplili,
vy jste dětem podávali žraločí kost,
vy jste dávali na jednu celu vraha a básníka
a vraha básníkovi dávali za příklad.
Obracíte v trosky, čehokoliv se dotknete,
ale kdybyste aspoň mlčeli! vy se navíc vysmíváte
jak na obrazech z patnáctého století,
nechápající, že odpečetujete bezdějinnost

a zpečetujete jediné dějství skutečné,
Kalvárii totiž, kde to nevypadalo jinak.
A jakože Pavel dovedl proti nehodnému městu
vyprášit plášť a pak se za městem ani nezaprášilo,
tvrdím, že od Sumeru nebylo takového hřištníka
a od Ninive cynika,
který by nicotu s takovým bengálem
jak tajtrlický klobouk vsazoval
na téměř hor.
Byli jste to vy, kdo všechno zavinili,
všechno z dějin pokřivené se ve vás shrklo,
a přesto nemá vesmír výstupky na páteři!
je to jen naše nekonečná únava –
ale sejdete jak tráva! a kdybyste sem snesli
měsíční povrch,
příroda se zaškrábe po žebrech
a do jednoho věku znovu zarybní řeky
i zapotočí poušť.
Naděje volám k modři hor,
ale ty, prokletí, zůstaň stát vbíto tam,
kam jsem tě zasadil jak sosnu do skal.

(VII)

Nikdo vám už neuvěří jediné slovo,
pazvuk, ropotající z vašich otvorů, sklouzl
po nakloněné rovině do jímky hnusu
a tam se v klubku provlčuje s vlky.
Jenže vlk je vznešený! dnes se mně o vás zdálo,
macarát, nadít lany střev,
odnikud nikam se valil a třísnil mně spánek.
To je vaše podoba! a jiná
jsou svinky, odvalím-li kámen u jalové studny
a ony, oslepeny sluncem, prchají do všech stran.
Jako Bůh má nesčetné nevystihnutečné podoby,
vy máte ty, jež se dají sčíst na prstech ruky
a jsou přesně vystihnutečné.
Jak jste sami! a vaše odpadlost dospěla tak daleko,
že ztratila stud a onanuje před spáleným lesem.
Na břehu bystřin klackem ubíjíte pstruhy
a nezapalujete oheň,
jen zakládáte Kainův čoud.

Vy ovšem smíte! za vámi stojí Moloch.
Vzali jste nám život, a i ten
jsme museli přežít.

(VIII)

Svatý Jeronýme probuď lva, propůjč mi jazyk,
vyřízni svůj a vlož jej do mých vydoupnělých úst,
smeť všechny básně, skopni do pekel

to blábolení.

Zapuď pavouka na stropě krypty,
zaklenuté předpjatým výsměchem.

Vzbuď lva, ozbroj mne spárem,
proměň mne v mimolidské,
ve fantóm, který ukončuje a počíná.

Ty, držiteli klíčového charismatu,
propůjč mně jazyk,
jímž bych bližní učinil znovu bližními
a dokázal postavit je pře tvář anděla.

(IX)

V hnátech démonie praská osobivost,
na sopku posadila každou příchyllost i klid
a čisté zvíře proměnila v člověka.

Sklánění já, skučení na hrazdě jmen přídavných,
balanc nad propastmi, kam nikdo nevyháněl,
chlemtání vína místo upíjení pramene –
pozdě se omlouvat, jen sebespalující, a tedy
od plamene

vášej pojmenovat, k zástupné, ale přec jen lásce,
jej zvětšuje zaživa,
zatímco zmenšen umírá...

Odpusťte všichni, kdo po příkopách
už neumíte zdravít jitro, a říkat vám jména květín,
hodili byste pachem, právě protože chcete vonět!
Ó dluhu k pomnožnosti a tlaku posledních
vteřin –

sílo tlap, jimiž lev
vytlouká na buben věčné Ano!
Napročázel se! Chtěl,
aby ho Bůh měl rád! Zástěna necudu se hýbe,

španělská bota tlačí hrot.
Něco chtít! To i nemluvně
obtěžuje matku, ale vizte jen dárnost
a sklánivost zvedavou! –
nedovedl, jsa příliš po otcích!
Modlil se a bez evidencí o slyšbě
vzápětí nadouval se, kohoutil po náměstí,
zacházeje do prvních vrat. Aníž co věděl –
a když se dovídal, pak hromová Pozdě!
Naprostá nepoučitelnost neživé hmoty
vrývala do pejchy letorost zdání hmoty živé
i tomu, kdo zhášel pochodeň... Eklipsy
Platóna. Už se i navyznal dost.
Navyznával se přes čeren a divil,
že nikoho to nezajímá.
Naplamenil se a soptil, že nikoho nechytí.
Krb, láptě, rozmotávané dětmi,
vždy kolem, míjení na míjení,
omyl telefonátů, aníž chtěl koho volat.
Nevyléčitelný krvotok lyriky
a sykot vteřin v poušti stehén.
Proluky gotiky, jen proto ale, že šilhal
po stiscích baroka. Svrb na svrb.

Byl ten, kdo opouštěl, a koho opouštělo
po celých praporech vše žádoucí. To utrpení
nemělo cenu. Na jeho konci ožehlém
kančil drek. A jen poezie, roubovaná zcestně
na vzadu tištěný kmen tisu,
se rozklenovala v klenbách,
menstruujíc ženu do muže vraženou,
však ženu urážející.

Kam nadít se, ne napřít, kam?
když už jsme všichni spáči Himaláje,
kam nadíti se, aníž otočiti
hlavou ke zdi, jak ti praví v koncentracích,
aníž se vzdáti a ještě dáti,
co nehledat a už jen dojít, kam?

Snad vskutku někdo zteše kámen
a najde čtyřlístek na loučce vysočiny.
Kmen plané hrušně, co rve se na rozpacích
zas s dalším jarem a v kmeni choroš vrostlý,
kýmsi zrobený možný světec,
slíbený nedokonavý. A nade řvem propasení
ticho, úp a ještě o úp výše,

na podnosu z platiny
zasněžen, zmenšen, rukama dětí zdřeven,
na zem cizou patřící
spatřený domov.

(X)

Taky já byl na tom tak, že oběsit se ve sklepe
vlastního domu,
byli by na to přišli za pět deset dní.
Taky já byl na tom tak, že jsem třikrát propásl
vlastní smrt
a znovu byl odsouzen k životu, který je jen
prodlužováním umírání.
Taky já lezl střepinami skla do vlastní krve
a bylo mi to lhostejné, neboť jsem za tím
svinstvem tušil spánek,
jediné, co mi zbylo, aby i to mi bylo odňato
a abych nazítří procitl do pekla bez postav.
Taky já pochopil jen zlomek vesmíru, a po
předlouhém putování
nedospěl nikam, lépe, jen se m.
Ale ani ve mně neuhaslá neodolatelná vůle
zničit takto znetvořený život, proklít zrafičenou
šalbu
a nepřestat křičet: Lež! Lež smrtelná a hnusná!
Taky ve mně je zabudován kříž ze zlata

tak pevně, že jím neotřesou žádná budoucí muka,
kříž posázený drahokamy, kříž otcovský
a nádherný,
také já byl osvícen a nikdy jsem nepřestal věřit,
že toto peklo svědčí o Ráji.

Přece jen...

Mnichov 1972